

Naročnina

Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
polletno 210 Din
celoletno 420 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 80 Din, za inozemstvo 100 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon šte. 50, upravnštvo šte. 328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ulici št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana šte. 19.650 in 10.348
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vsilica po 10 Din
Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljke in
dneve po praznikih

Izjava.

Jaz sem svojo besedo že povedal in tudi zatrdil, da hočem stvar dokazati. — »Jutro« meni, da je stvar jasna, če prihaja z nekim takozvanim faksimilom. Liberalno časopisje se je tudi v tem, ker konkurira, trudilo, kako bi na podlagi te trditve osebnostno napadalo in se zgražalo v moralnem ogorčenju. Zato ponavljam še enkrat, da je takozvani faksimile falzifikat prvotnega teksta.

Dokazi:

1. Prvotna dr. Ninčičeva rešitev, s katero je na podlagi dr. Žerjavove denunciacije kazensko prenestil vicekonzula dr. F. Barleta, je falzificirana. Prvotni tekst se je namreč končal s sledečimi besedami: »Poslati u Düsseldorf po mogućstvu nacionalnog Slovenca.« K temu tekstu so bile kasneje po objavi prepisa v »Slovenec« dne 13. maja t. l. pristavljene sledeče besede: »koti koji stoji na gledištu narodnog jedinstva.« Za to trditev postrežem lahko kjerkoli hočete s tremi pričami. To je prvi falzifikat. Ni »Jutrov« faksimile originalni tekst, nego je falzifikat.

2. V prvotnem originalnem tekstu niso stale besede: »Slovenski pismeni jezik.« To bosta potrdili dve priči. Torej drugi falzifikat prvotnega teksta.

3. Moj prepis originalnega pisma se v vseh bistvenih in tudi podrobnih točkah strinja z originalom. Če se v vseh drugih točkah strinja z originalom, kateri razlog naj bi bil merodajen, da bi se tukaj izvedla potvorba po ljudeh, ki ravno v tem pogledu niso imeli absolutno nobenega interesa. Šlo jim je samo za to, da se ugotovi dr. Žerjavova denunciacija. Bilo jim je pa popolnoma irelevantno, ali piše dr. Žerjav o »domačem slovenačkom dialektu« ali o »slovenskem pismenem jeziku«.

4. Zanimiv incident se je zgodil danes v tukajšnjem novinarskem klubu. Poslanec SDS Gligorič Božović je v priči novinarjev izjavil, da mu je dr. Žerjav to pismo pokazal takrat, ko ga je napisal. Božović je dvakrat zatrdil, da je v pismu stalo »slovenački dialekt«. Izpustil je ob tej priliki celo filipiko na one, ki govorijo o slovenskem jeziku, slovenskem narodu itd. ter jim je želel dokaj neprijetnih stvari...

Šele ko ga je poročeval »Jutro« prekinjal in ponavljal, da je govoril o »slovenskem pismenem jeziku«, se je popravil in izjavil, da se več prav ne spominja. Več priče je na razpolago, da se je ta dogodek res tako vršil.

5. V ministrskem rešenju, v katerem iščejo prepisovalca pisma, stoji kategorično: »Ko je izdal prepis ovog pisma za »Slovenec«? To je bilo takoj po objavi originala, ko se še nihče ni drznil govoriti o falzifikatu, niti gospoda okoli »Jutra«.

Kaj hoče liberalna žurnalistika s svojim vpitjem in prisiljenim ogorčenjem doseči? Ali samo zabrisati dokumentarno dokazane denunciatorne metode dr. Žerjava? To je jedro vsega in bo ostalo kljub vsem zavijanjem, kljub vsemu ogorčenju in kljub vsemu divjanju. Preko tega dejstva ne boste prišli na dnevni red z nedolžno opazko, češ da se o prenehanju tega ali onega uradnika da govoriti. Torej uradnik se sme svobodno denuncirati, svobodno naloževati, svobodno od pristojnega ministra z neresničnimi podtikanji zahtevati njegova prenehanja, svobodno dati ministru neresničen in lažljiv dokument v roke, ki naj uradnika ocenjuje in zasleduje vse življenje! Taka etična naziranja so lahko udomačena in jih lahko prakticirajo pri slovenski SDS, obsojajo pa jih vsi kulturni ljudje na vsem svetu. Dolžnost vsakega poštenega človeka je, da nastopi proti takemu naziranju in proti taki nemoralni praksi. Jaz sem v tem konkretnem slučaju to storil, ker sem bil dolžan to storiti. Če naše lažliberalce to boli in skušajo obtožbo potlačiti s tem, da bi celo afero potegnili na stranski tir, je to sicer razumljivo s stališča dr. Žerjava in njegove okolice, nič manj jasna pa ni sodba slovenske javnosti, da je bil naš lažliberalizem ujet na najordinarnejši denunciaciji. Falzifikata pa nikjer nobenega ni. Jaz moram še konstatirati, da se do današnjega dneva s falzificiranjem nisem bavil in upam, da tudi za naprej s tem poslom ne bom imel opravka. O drugih stvareh se pa bomo že še temeljito zgovorili.

Belgrad, dne 18. junija 1926.

Dr. Fran Kulovec, narodni poslanec.

V nedeljo, 20. t. m.

MATINEJA

v opernem gledališču.

„Jutrov“ faksimile
Žerjavovega pisma
-- potvorba.

Z ozirom na naš telegram pod gornjim naslovom v 134. številki našega lista smo sprejeli sledeči popravek:

Ni res, da je „Jutrov“ faksimile mojega pisma (sc. g. ministru dr. Ninčiču) -- potvorba. Res pa je, da je absolutno verna slika originala, katerega mi je na mojo prošnjo radi obrambe resnice izročil g. minister dr. Ninčič. Ker sem g. dr. Ninčiču povedal, da bom dal pismo fotografirati, ne more biti govora o kaki zlorabi dr. Ninčičevega zaupanja do mene.

Ljubljana, dne 17. junija 1926.

Dr. Gregor Žerjav, nar. poslanec.

Dr. Puc pri ministru
Ninčiču.

Bled, 18. junija. Danes se je kot zastopnik ljubljanske mestne občine pripeljal semkaj gerent dr. Puc, da pozdravi zastopnike Male antante. To priliko je uporabil v to, da je na banketu prošil ministra, da demantira izjavo dr. Kulovca in Smodeja, podano v »Slovenec« 18. t. m. Dr. Ninčiču se je poznalo, da mu je ta stvar zelo neljuba. Posl. Smodej, ki je bil navzoč, je svojo, oz. dr. Kulovecovo izjavo v polnem obsegu vzdržal.

„Triglavsko orlovsko okrožje“
ima v nedeljo, 20. junija 1926
celodnevno prireditev na
Koroški Beli.

Polovična vožnja je dovoljena z odlokom Gen. dir. K. O. br. 5211./26. Izkaznice se bodo dobile na dan prireditve na telovadišču in pri blagajni.

J. Edvard Šrom:

Razmerje Sovj. Rusije do Male antante.

Na Bledu, 18. junija 1926.

Našim čitateljem podajamo stališče uradnih krogov Sovjetske Rusije in sovjetskega javnega mišljenja k eksistenci Male antante. Avtor članka je g. Jos. Edvard Šrom, tajnik češkoslovaškega zunanjega ministristva in stalni moskovski sodnik lista »Prager Presse«, ki se zdaj nahaja na konferenci Male antante na Bledu in je dal našemu na Bledu nahajajočemu se uredniku ta članek v priobčitev. G. Šrom živi že nekaj let v Sovjetski Rusiji, kjer je dodeljen tamkajšnji češkoslovaški diplomatski komisiji. V Rusiji študira razmere vsestranske, politične, gospodarske, kulturne, socialne in navedene razmere. On je avtor znanega in zelo cenjenega dela »Sovjetsko Rusko«.

(Uredništvo.)

Sovjetska javnost, reprezentirana ne samo v krogih, ki stojijo blizu ljudskega komisarjata za zunanjo politiko, nego tudi v centralnem krogu komunistične stranke in tudi v grupaciji prebivalstva, ki je tekom devetih let revolucije priznalo in sprejelo tako zvano sovjetsko državno misel, ima napram centralni Evropi in posebno napram Mali antanti približno to-le naziranje:

Mala antanta je vzrastla sicer kot obramba proti morebitnim napadom na samostojnost in teritorialno celoto treh držav — Jugoslavije, Romunije in Češkoslovaške — od strani njihovih neprijateljev iz časa svetovne vojne, obenem pa tudi kot gospodarska nujnost. Podonavka monarhija je bila stvarno gospodarska celota. Mala antanta, ki zavrača misel podonavke federacije, carinske ali obče gospodarske zajednice, je kljub temu v gotovi meri surogat nekdanje gospodarske celote v Podonavju.

Kot taka je Sovjetski Rusiji lahko sprejemljiva do gotove meje, celo tudi zaželjena, ker SSSR, ki uvaža v svojem ozemlju sistem državnega kapitalizma, raje sprejema gospodarske stike z večimi teritorialnimi grupacijami, ker se s tem poenostavlja sistem medsebojnih odnosov.

Dokler pa gre za čisto politične tendence Male antante, to je za čuvanje statusa quo v srednji Evropi za vsako ceno, je Sovjetska Rusija kot principiellen nasprotnik mirovnih pogodb, verzajske, senžermenske, trianonske itd., direktni nasprotnik Male antante. V tem smislu bagatelizirajo v svojem uradnem časopisu in javnih manifestacijah v vodivnih krogih, pa naj si bo kakršnokoli delovanje državnikov Male antante, dokler je usmerjeno k njenemu pojačanju in zabeleženju vsako vest o takim imenovanem razpadanju Male antante, ter bili bi sigurno zadovoljni z de-

strukturnim čustvom, da Male antante ni več.

Napram posameznim državam Male antante goji SSSR približno ta-le čustva:

Vprašanje pravnega priznanja stoji na prvem mestu. S tem ni rečeno, da bi uradni krogi Sovjetske Rusije ravno sedaj insistirali, da bi to priznanje dosegli. Notranji rekonstruktivni proces in gospodarske težave Sovjetske Rusije naravnost narekujejo čakajoče stališče. Vendar pa prevladuje gotovo neza-dovoljstvo, da ravno centralna evropska balkanska alijsa Male antante dosedaj ni eksistirala in da ne sledi velikim državam Angliji, Franciji in Italiji. V tem smislu se največja krivda pripisuje Češkoslovaški, o kateri vlada v Moskvi mnenje, da namenoma brzda tudi ostale člane Male antante v vprašanju priznanja.

Napram Češkoslovaški je razpoloženje precej neugodno. Zopet in zopet se izjavlja, da mora biti priznanje brezpogojno in da se za to priznanje »naprej« ničesar ne bo plačevalo. Naglašajo se besede »naprej«, da bi se s tem dalo vedeti, da bo po priznanju mogoče o mnogemu uspešno se pogajati. Tu ima v mislih predvsem klavzulo največjih ugodnosti v bodoči trgovinski pogodbi in eventualno povrnitev škode, katero so imeli Čehoslovaki za časa revolucije v Rusiji.

Napram Romuniji je razmerje isto, kakor je bilo za časa brezuspešne donavske konference. Plebiscit v Besarabiji je najmilejša in minimalna zahteva Rusije. Vprašanje Besarabije raje prepušča zgodovini, nego diplomatskim pogajanjem, pri čemer je treba nujno naglasiti, da se smatra pridobitev Besarabije za Sovjetsko zvezo v sovjetskih krogih stalno kot važna. Obstoj avtonomne moldavske republike dokazuje, da je tu mišljen v glavnem samo moldavski del Besarabije.

Relativno najmirnejši so odnosi napram kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev. Tu ni javnega neprijateljstva, niti tistih sitnarij, ki se od časa do časa pojavijo v razmerju napram drugim državam Male antante. Razumejo težavni notranji položaj v Jugoslaviji in okostenele smernice njene politike, katere se diktirajo po samovolji in moči Pašičevi, in pa njeno specialno politično strukturo. Prevladuje prepričanje, da z ozirom na to, ker ni medsebojnih zahtev in protizahtev, bo definitivna ureditve razmerja med obema državama relativno najlažja, čim se bo prelomil led nepoučenosti in nezaupanja, ki je v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev napram Sovjetski Zvezi sedaj precejšnje.

Posl. Brodar in Štrcin za
pomoč kmetškemu prebivalstvu.

Belgrad, 18. junija. (Izv.) Posl. Brodar in Štrcin sta danes stavila na ministra Puclja vprašanje o pomoči tistim posestnikom v kranjsko-kamniškem okraju, katerim so poljske miši uničile polja. Škoda zadnjih dveh let je neprecenljiva. Zato je letos tem občutljivejša Poslanca sta zahtevala cenitev, na kateri podlagi naj bi se dovolila državna pomoč.

MINISTER TRIFUNOVIĆ PROTI PROSVETNI
POLITIKI PRIBIČEVIĆA.

Belgrad, 18. junija. (Izv.) Finančni odbor je na današnji seji razpravljal o vprašanju razširitve zakona o belgradskem vseučilišču na zagrebško vseučilišče. Pri tem se je govorilo o strankarskem preganjanju vseučiliških profesorjev v Zagrebu. Minister Trifunović je izjavil, da je smatral minister Pribičević zagrebško vseučilišče kot srednjo šolo. Nihče ni, čeprav so bili razni ministri, tako postopal z vseučiliškimi profesorji, kakor Pribičević. Predlog je bil nato sprejet z 19 proti dvema glasovoma. Proti sta glasovala samo samostojna demokrata, ki odobravata preganjanje vseučiliških profesorjev in ne marata avtonomije vseučilišč. Razprava o drugi točki se je preložila na prihodnjo sejo.

KANDIDATURE ZA PODTAJNIŠKO ME-
STO V PROSVETNEM MINISTRSTVU.

Zagreb, 18. junija. (Izv.) Dosedanji kandidat za podtajniško mesto v prosvetnem ministristvu dr. Belobrč, profesor na tehniški visoki šoli, je kandidaturu odklonil. Kot nova kandidata imenujejo dr. Basarička in urednika »Doma« Hercega.

Na Stadionu bo dne
27. junija t. l. orlovska
prireditve!Fotografija
dr. Žerjava.

Z ozirom na naš članek pod gornjim naslovom v 108. številki našega lista smo prejeli sledeči popravi:

Pismo, ki ga citirate v članku »Fotografija dr. Gregorja Žerjava« in ki sem ga jaz pisal 14. maja 1925 g. ministru zunanjih del dr. Momčilu Ninčiču, ne glasi tako, kakor ste ga Vi citirali. Zlasti ne odgovarja dejstvom pasus na koncu pisma, ki se po Vaši trditvi glasi, da prosim g. ministra Ninčiča naj pošlje v Düsseldorf »diplomatskega uradnika, ki ni klerikalec, ki razen srbohrvatskega obvlada tudi domači slovenski dialekt«. Ta pasus se v resnici glasi, da prosim g. ministra zunanjih del, naj pošlje v Düsseldorf »po možnosti diplomatskega uradnika, ki ni klerikalec in ki razen srbohrvatskega obvlada tudi naš slovenski pismeni jezik«. Krivična in netočna je torej trditev istega članka, da »je moralo pravemu »Jugoslaven« in velesrbu od veselja zaigrati srce, ko je bral, da zahteva dr. Žerjav novega uradnika, ki razen srbohrvatskega jezika obvlada tudi naš domači dialekt«. Pač pa je resnica, da je mogel vsakdo, če je sploh kdo iz zaupnega pisma hotel kaj izjaviti, samo razvideti, da želim, da se nameščajo v okoliših, kjer so slovenski izseljenci, diplomatski uradniki, ki obvladajo oba naša pismena jezika.

V Ljubljani, dne 16. junija 1926.

Dr. Gregor Žerjav, nar. poslanec.

Albert Mousset:

Francija in zborovanje na Bledu.

Bled, 18. junija 1926.

Francija, ki je bila duša Velikega Sporazuma, in je toliko doprinesla k ustanovitvi kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, zasleduje z živim in prisrčnim zanimanjem delo in napredovanje malega sporazuma. V sedanji Evropi, kjer se vrsti kriza za krizo, je pospeševala stalnost teh vezi med prijateljskimi sosednimi narodi nam vsem v veliko spodbudo. Francija, ki se po starem prijateljstvu in mnogoštevilnih podrobnostih čuti navezano na našo zemljo, se raduje, ko vidi na Bledu dozorevati to delo evropske pomiritve.

Bled, kjer se je odbral sedež sedanjega zborovanja, vzbuja v nas Francozih drage spomine na stare prijateljske odnose. Napoleonova zasedba Slovenije s svojimi dobrotami je preveč živa — morda bolj v slovenskem, kakor v francoskem spominu — da bi morali o njej obširno govoriti. S francosko vojsko je zaplulo preko Slovenije novo idejno življenje, mogočna organizacija francoskega cesarstva, ki je objela tudi to zemljo. Prinesla ji je državljanski zakonik, državno upravo, dala ji šole, ceste, povdignila gospodarstvo in družabne razmere, ki so doslej neprenehoma napredovale in navdihnile tudi duševno življenje Slovenije. Saj je izhajal tedaj v Ljubljani pod uredništvom divnega pisatelja, ki se je močno zanimal za razmere slovenske zemlje — mislim na Karla Nodiera »Télégraphie illyrien« — pozneje se zgodovina slovenskega slovstva ni več odtegnila vtiskom naše romantike. Nov val omike, oživilen po napoleonovski Franciji, je bil sijajen začetek francosko-slovenskega sodelovanja v XIX. stoletju.

Po Vodniku se je razumništvo Slovenije zateklo ponovno k naši kulturi, da bi se ubranilo nemških vplivov in zmagalo. Slovenska misel je sprejela navdihnjenje od našega romantičnega leposlovja v dobi ilirizma, preje je bila navdahnjena od naše logične miselnosti in umetnosti.

Po l. 1918. pa smo videli, kako so se porajala v Ljubljani in vsej Sloveniji društva, ki so z veseljem razvijala in gojila duševne stike med vašo zemljo in Francijo ustanavljale so se knjižnice, ustanavljali so se francoski jezikovni krožki, Selsa in Cortot sta priredila pri vas sijajno uspele koncerte, videli smo tudi v Slovenijo francosko grafično razstavo.

Z isto radostjo opažamo, da pohaja čimdalje večje število slovenskih visokošolcev na Francosko dokončevati svoje nauke. Srečni smo tudi ob pogledu na prbožne romarske trume, ki potujejo proti Lurdu, sledeč privlačni sili in duševnemu sijaju tega častitega svetišča. Srečni smo, ko vidimo gruče turistov, skupine dijakov, kolone šolarjev, potujočih v Francijo, da nas seznanijo z lepo Slovenijo.

Ko smo prišli v Slovenijo radi zborovanja na Bledu, smo čuli poslednji odmev navdušenega sprejema, ki ga je prebivalstvo Ljubljane priredilo francoskim gostom iz južne Francije in parlamentarnemu odposlancu, ki je te goste spremljalo.

Toliko prisrčnosti, naslanjajočih se na tako preteklost, ni mogoče pozabiti. Francija bo ohranila z ganjenim srcem spomin na te dragocene stike, ki morajo v mirolnem in mirnem okvirju Malega Sporazuma postati čedalje močnejši in številnejši.

Interview s poljskim poslanikom gospodom Okenskim.

(Od našega urednika.)

Bled, 18. junija 1926.

Poročali smo že, da se na Bledu mudi tudi poljski poslanik na belgrajskem dvoru g. Okenski. G. Okenski je v stalni zvezi z ministri držav Male antante. V nekaterih krogih se njegovemu bivanju na Bledu, kljub zatjevanju, da je na letovišču in da je zasebnega značaja, pripisuje gotova važnost z ozirom na ureditev razmer med državami Male antante in Poljske, posebno z ozirom na znano zvezo med Poljsko in Romunijo, glede Sovjetske Rusije.

G. Okenski je dal danes Vašemu dopisniku sledečo izjavo:

»Mi smatramo, da je Mala antanta zelo važna grupacija v celi Evropi, ker ona približno zasleduje iste miroljubne cilje, kakršne zasleduje Poljska. S posameznimi državami Male antante ima Poljska zelo dobre stike. S Kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev gojimo prav prisrčne stike, ki se bodo, kakor upamo, tudi v bodoče razvijali in poglabili. Mi imamo zelo veliko skupnih interesov in tudi bližnje sorodstvo po jeziku in plemenu, kakor tudi mnogo in enakega trpljenja in spomini iz zgodovine olajšujejo in pomagajo k tem v resnici prisrčnim zvezam, ki se vedno večajo, ne samo na političnem, ampak tudi na kulturnem polju. Dasiravno smo precej oddaljeni, smo v poslednjem času storili zelo veliko za medsebojno spoznavanje.

Na polju kulturnih stikov mislim, da bi bilo potrebno, da bi jugoslovanska mladina in profesorji ter časniki prišli k nam, kakor tudi naši k vam. Dosedaj v tej smeri pridobljene skušnje so pokazale dobre rezultate. Zeleti bi bilo, da tudi naši in vaši časniki stoji v čim ožje stike. Z velikim veseljem moram ugotoviti, da se slovensko časopisje in tudi ostalo jugoslovansko časopisje zelo veliko zanima za razmere na Poljskem in za zblizanje med obema državama.

Kar se tiče medsebojnih gospodarskih zvez, moram z veseljem ugotoviti, da se je tudi v tem oziru storil napredek. V posled-

njem času smo sklenili več konvencij, predvsem železniško konvencijo, kar bo gotovo pripomoglo k boljšim gospodarskim zvezam med Poljsko in Jugoslavijo. Poljska industrija se vedno bolj zanima za Jugoslavijo. Tudi pri tukajšnjih gospodarskih krogih smo opazili vedno večje zanimanje za nas.

Kar se tiče Češke, se je, kakor znano, napravil precejšen korak naprej. Razne konvencije, ki smo jih sklenili v poslednjih mesecih, so temu prijateljskemu razmerju dale čvrsto podlago.

Glede Romunije vam je znano, da imamo z njo zvezo, ki se je pred kratkim obnovila. Omenjena pogodba, ki je bila objavljena, zasleduje samo miroljubne cilje in služi samo ustalitvi razmer v Srednji in Vzhodni Evropi. V nekaterih, nam neprijateljskih krogih, so se hoteli poslednji dogodki na Poljskem tendenciozno razlagati. Dejstvo je samo to, da se pri nas dela na to, da se ustava spremeni ustavnim putem v tem smislu, da bi predsednik republike dobil večjo moč, kakor je bil to dosedaj slučaj.

Iz vsega tega sledi, da v zunanji politiki ni pričakovati nobenih novih orientacij. Naša politika napram našim prijateljem in sploh vsem našim miroljubnim nasprotnikom ostane nespremenjena. Kar se tiče Društva narodov, ga smatramo za najvažnejši instrument miru v Evropi in upamo, da se bodo naše utemeljene želje in zahteve glede reorganizacije Sveta društva narodov upoštevale.

G. poslanik Okenski se je končno laskavo izrazil o Sloveniji in je dejal sledeče:

»Že nekaj dni se mudim tukaj pri vas in sem radi naravnih krasot te pokrajine v resnici navdušen. Slovenijo poznam zelo malo. Ali že dosednji kontakt, ki sem ga imel, me je prepričal, da imamo v vaši lepi pokrajini iskrene prijatelje. Zelo se veselim, da bom ostal med vami dalje časa in si bom ogledal ljubljanski velesej, kjer bom imel priložnost spoznati se s širokimi krogi Slovenije.«

Radi tega ni resnična ugotovitev istega članka, da je pismo objavljeno v celoti kot je v arhivu zunanjega ministrstva. Res pa je, da je vsebina taka, kakor jo navajam jaz in je tudi ostali Vaš citat pisma pomanjkljiv in deloma tako nepravilen, da vzbuja dvomnost.

Ljubljana, 17. junija 1926.

Dr. Gregor Žerjav, nar. poslanec.

„Jutrova“ agonija se razvija normalno.

Z ozirom na naš članek pod gornjim naslovom v 131. številki našega lista smo prejeli sledeči popravek:

Jaz nisem nikdar pisal pisma g. dr. Ninčiču niti komu drugemu, v katerem bi rabil besede »slovenski dialekt«, res pa je, da sem v pismu od 14. maja 1925 g. ministru Ninčiču izrekel željo, da se v Dusseldorf namesti diplomatski uradnik, »ki poleg srbohrvatskega obvlada tudi naš slovenski pisni jezik«.

Ljubljana, 16. junija 1925.

Dr. Gregor Žerjav, nar. poslanec.

Zaključek konference Male antante.

(Od našega urednika.)

Mala antanta in narodne manjšine.

Bled, 18. jun. (Izv.) Kakor smo izvedeli, so na današnji konferenci pretresali zastopniki Male antante vprašanje narodnih manjšin, ki je resen problem v politiki zaveznih držav. Med drugim so razpravljali o položaju romunskih manjšin v Jugoslaviji in naše manjšine v Romuniji.

Imeli smo priliko govoriti o tem vprašanju z uglednim članom zaveznike delegacije, ki je v tem vprašanju strokovnjak in ki nam je izjavil:

»Vprašanje narodnih manjšin je zelo važno, ker vpliva na politiko držav Male antante. Češkoslovaška ima močne nemške in mažarske manjšine in njihov položaj je odločilen za češko-nemško in za češko-mažarsko razmerje. Prav tako je poljska manjšina na Češkoslovaškem že večkrat prav resno sklajala prijateljsko razmerje med Poljsko in Češkoslovaško.

Romunska ima močne mažarsko, nemško, rusko, bolgarsko in srbsko manjšino, ki vse skupaj resno vplivajo na odnose Romunije sosedov.

Znano je nadalje, da zatiranje jugoslovanske manjšine v Italiji resno ogroža prijateljstvo med Jugoslavijo in njeno najmočnejšo sosedo. Javno mnenje v Jugoslaviji je posebno v zadnjem času precej ogorčeno in ako se položaj Slovencev in Hrvatov v Italiji kmalu ne izboljša, je jasno, da bo pritisk javnega mnenja prisilil vodilne državnike, da bodo morali preurediti svojo politiko.

Vprašanje narodnih manjšin je torej zelo važno in je povsem razumljivo, da mu morajo odgovorni državniki posvečati veliko pozornost.

Rezultati konference.

Bled, 18. jun. (Izv.) Na drugem mestu objavljamo uradno obvestilo o poslednjih sklepih ministrov Male antante, o njihovih razpravah in o sklepih, ki so bili storjeni tekonferenci. Celokupen pogled na konferenco Male antante je danes še težak, ker se bo jutri po Beneševem odhodu vršila še konferenca en deus med dr. Ninčičem in Mitlenjem o tistih vprašanjih, ki zanimajo predvsem našo državo in Romunijo. Ta vprašanja smo že v dosedanjih svojih poročilih poudarili.

Predvsem gre tukaj za Bolgarijo.

Kar se tiče sicer zasedanja blejske konference, moramo reči, da je vladalo zelo prisrčno in iskreno razmerje in da so vse intrige, ki so bile uprizorjene od nasprotne strani, ostale brezuspešne. Glavna vprašanja, o katerih so razpravljali, bi bila sledeča:

Društvo narodov.

O Društvu narodov je podal obširno in zelo zanimivo poročilo dr. Beneš. Vest, ki so se dosedaj pojavljale o krizi v svetovni javnosti, so sicer precej pesimistične in kažejo krizo, ki je nastopila radi nastopa Brazilije na poslednjem zasedanju Sveta Društva narodov v zelo temnih barvah, in to tembolj, ker še ni čisto jasno stališče Španije in Poljske, in ker je čutili veliko nasprotovanje Amerike. Navzlic temu pa smatrajo, da so te vesti za sedaj še brez stvarne podlage. Kajti izstop ene same države iz Društva narodov še nikakor ne more omajati vpliva in ugleda tako važne institucije miru, kakršna je Društvo narodov. Tudi menijo, da izstop Brazilije same še ni dovršen in da utegne priti v jeseni v Svetu Društva narodov do dalekosežnih in senzacionalnih dogodkov.

Kar se tiče zastopstva Male antante v Društvu narodov, smo že včeraj povedali, da zanima to vprašanje Mala antanta kot celoto in da pri vprašanju, kdo bo zastopal Mala antanto, nikakor ne gre za boj med posameznimi državami. Države Male antante delajo nasprotno na tem, da nastopijo pri volitvah v Svet Društva narodov kot formalna celota, ker tam ne veljajo osebe, marveč države. Vest o nekaki rivaliteti med našim in med romunskim zunanjim ministrom odločno zanikajo. Pač pa so soglasno sklenili, da stori Mala antanta vse, da bo za predsednika sedmega zasedanja Sveta Društva narodov v jeseni izvoljen naš zunanji minister dr. Ninčič.

Razmerje do Francije in Italije.

O tem vprašanju smo bili že včeraj obširno poročali. Danes je nastopil nov zanimiv moment. Romunski zunanji minister je obvestil svoja dva kolega, da se Romunija baš sedaj stvarno pogaja s Francijo, da sklene z njo zavezniško pogodbo v duhu locarnske pogodbe. Ta pogodba med Romunijo in Francijo naj bi bila prva izmed novih medsebojnih pogodb, ki bi imele namen, da ustvarijo velik centralnoevropski locarnski pakt med vsemi zainteresiranimi državami pod vodstvom Francije.

Take vesti širijo romunski oficialni krogi. Nasprotno pa je treba pibiti dejstvo, da sta si Italija in Romunija že dalje časa precej blizu, in tukaj navzoči diplomati naglašajo, da je treba posebno pozornost posvetiti pogajanjem med Romunijo in Italijo, pri katerih gre za sklep 200 milijonskega posojila, ki naj bi ga dobila v Italiji Romunija, za kar bi dala svoji upnici velike petrolejske koncesije.

Glede razmerja do Francije je poročal dr. Ninčič ter svoje tovariše poučil o vsebini pogodbe, ki jo imamo mi s Francijo. Podrobnosti te pogodbe zasedaj še nismo mogli zvedeti.

Mažarska.

Falzifikatorskim aferam na Mažarskem so posvetili na konferenci posebno pozornost. Poročal je naš zunanji minister o ponarejanju jugoslovanskih bankovcev. Ministri so bili mišljenja, da imajo vse te falzifikatorske afe-re globlji pomen. V njih moramo videti sistem, ki ga je pa treba radi njegove škodljivosti in demoralizacije na vsak način že v kali zatreti. Sploh so tukaj mnenja, da mora Mala antanta slejkoprej posvečati dogodka na Mažarskem največjo pozornost in da ostane njeno stališče do Mažarske neizpremenjeno.

Bolgarija.

Glede Bolgarije je Mala antanta vzela na znanje sklepe Društva narodov in bo na jesenskem zasedanju Sveta društva narodov formulirala svoje zahteve in jih branila. Seveda sta tu predvsem zainteresirani Jugoslavija in Romunija, ki se bosta v tem pogledu še sporazumeli.

Rusija.

Ugotovili so, da je stanje neizpremenjeno. Dr. Beneš, ki je o tem razmerju edini izčrpno poročal, je naglasil potrebo, da Mala antanta ne spremeni svojega stališča do Rusije, čemur sta pritrdila tudi ostala dva ministra. Raditega ima glede priznanja Rusije vsaka država svobodne roke. Glede rusko-nemške pogodbe povečini menijo, da je ta pogodba za Rusijo bolj demonstrativnega pomena. Demonstracija je naperjena proti Angliji. Raditega ne gre pripisovati tej pogodbi večjega stvarnega pomena.

Glede Italije so sprejeli stališče, kakor smo ga že včeraj v svojih poročilih naglasili.

Komunike.

Bled, 18. junija. (Izv.) Ministri Male antante so se popolnoma sporazumeli v vseh točkah, ki so bile na dnevnem redu in so trenutno važne. O današnji konferenci je bilo izdano tole uradno obvestilo:

»Na današnji seji, ki je bila dopoldne in popoldne, so se ministri za zunanje zadeve držav Male antante po končani razpravi o vseh na dnevnem redu stoječih vprašanjih in po obširnem poročilu o razmerju zaveznih držav do sosedov pečali s položajem v osrednji Evropi in razpravljali posebej o balkanskih zadevah. Nato so razpravljali o vprašanjih, ki se tičejo Društva narodov, in ugotovili stališče reprezentantov treh zaveznih držav glede skupnega nastopa na jesenskem zasedanju meseca septembra v Zenevi. Glede vseh teh vprašanj vlada med zunanjimi ministri popolno soglasje. Ta izmenjava misli med ministri Male antante je znova pokazala korist, da se sestanki nadaljujejo, na katerih se razpravlja o vseh važnih vprašanjih internacionalne situacije, ki zanimajo vse tri zavezniške države, in da se ona vprašanja razčistijo v duhu medsebojnega zaupanja in intimnosti, ki tekom petletnega obstoja Male antante nikdar nista bila motena. Prihodnja konferenca Male antante bo septembra meseca v Zenevi, l. 1927 pa v Pragi.

Časnikarska konferenca male antante.

Bled, 18. jun. (Izv.) Danes dopoldne se je vršila konferenca članov časnikarske Male antante. Na tej konferenci je minister dr. Ninčič imel daljši govor, v katerem je naglasil pomen konference in časnikarske organizacije, nakar so člani imeli daljše posvetovanje, ki se danes ni končano in se bo jutri nadaljevalo. Jutri odidejo časnikarji v Ljubljano, kjer bodo gostje velikega župana.

Kraljica na Bledu.

Bled, 18. junija. (Izv.) Danes je prispela semkaj kraljica Marija, kateri so se poklonili ministri in predstavniki naše in zaveznih držav. Proti večeru je kraljica Marija povabila vse ministre in člane delegacije na čaj, radi česar je tudi dr. Beneš odložil svoje potovanje za en dan, tako da ne bo odpotoval, kakor je bilo prvotno določeno, danes zjutraj marveč v nedeljo.

SPOR MED RADIKALI IN RADICEVCI V SARAJEVU.

Sarajevo, 18. junija. (Izv.) Na včerajšnji seji gerentskega sosveta sarajevske občine je prišlo do ostrega spora med radikali in radičevci. HSS je prebrala obširno resolucijo, v kateri zahteva med drugim, da se omogoči sodelovanje v sosvetu tudi sarajevskim gospodarskim krogom. Pri razpravi o mestni hranilnici so člani HSS zahtevali, da pride v zastopstvo tudi član JMO Ibrahim Sahinagić. Radičevci so se odločno upirali tudi subvenciji sarajevskemu gledališču. Nastal je hud spor, v katerem bi skoro prišlo do pretepa, končno pa je bila zadeva izročena finančnemu odboru.

Daruite za Ljudski sklad SLS!

Nov falzifikat.

Prokletstvo zla je v tem, da rodi novo zlo in stranka denunciranja Slovencev je sama sebi zvesta, da zlo za zlom gromadi. Je pravzaprav to njena tragika. Zopet je ni na Slovenskem razen socialistov, kjer je vsaka vodilna oseba stranka zase, stranke, ki bi s svojim skrajno nemoralnim strankarskim bojem v posameznih razdobjih odbila od sebe toliko posameznih skupin in kjer ni moglo teč niti javkanje o strankarski disciplini zbrati raztresenih udov. Ali naj naštevamo veje, ki so se ločile od gnilega debla SDS, želé si vsaj življenja zmognega zdravja? Imena samostojnih demokrátov, narodnih socialistov, radikalov vseh vrst, raznih republikancev pristašev »Nar. dnevnika« itd., so zgovorne priče proti obtoženci SDS in njenemu »Jutru«.

»Jutro« je poleg moralnega problema se spravilo na naš narodni problem. Neverjetno, a stoji črno na belem! Kot specialist za Prekmurje s svojo demokratično uradniško naselbino, je začelo se potegovati za slovenski element in trdi, da je poslanec Klekl sklenil z mažarsko duhovščino pakt, po katerem bi SLS dajala denar za list, »ki je imel predvsem in v svojo silo zastopati ogrske interese, krščanske pa le, v kolikor mogoče«. Urednik Holsedl je v objavljeni pogodbi, ki jo »Jutro« ima na razpolago v »Novinah« z dne 13. junija 1926, izjavil dobesedno s podpisom: »Podpisani Hinko Holsedl katehet v Dolnji Lendavi, prevzamem od Jožefa Klekla vpokojevega župnika, narodnega poslanca, lastnika »Nepujsag« v Crensovih št. 8, Prekmurje, uredništvo in izdajo političnega tednika in to v smislu tiskovnega zakona na lastno odgovornost. List bom urejeval na strogo katoliški versko-moralni podlagi v narodno-državnem duhu ter z njim podpiral politiko Slovenske ljudske stranke, predvsem pa z vso verno pravico slovenske Krajine ali Prekmurja.«

Iznajditelj in falzifikator papežvega in Gasparijevega pisma ob zadnjih volitvah, glasilu stranke denunciranja Slovencev »Jutro«, ki je z verno fanatičnega derviša pozdravilo novo mažarsko prekmursko stranko, ker da je v nasprotju s SLS in ji zvoní z mrtvaškim zvoncem, tisto »Jutro«, ki je moglo svoje slavo speve na mažarsko stranko radi silnih protestov iz Prekmurja spremeniti v gole ugotovitve, je v svoji moralni in narodnostni teoriji zavilo oči: Primitve tatu! Vkljub temu, da mu je v uredništvu na razpolago izjava Holsedla v »Novinah«, vkljub temu, da bese ramo v sebi slavo speve na mažarsko stranko, je vendar mislilo, da zadosti svojem moralnemu nazoru o političnem boju le, če napiše: »SLS je dala denar za list, ki je imel predvsem in z vso silo zastopati ogrske interese, krščanske pa le, v kolikor je mogoče!...«

»Jutro« se je v isti sapi in z isto moralno kakovostjo obrnilo od severa na jug. Dasi dobro ve, da je na Primorskem in Goriškem obstojala že pred 20 leti politična organizacija krščanskega svetovnega nazora, dasi dobro ve, da je ravno tam dr. Mahnič nastopil in deloval, dasi dobro ve, da je primorsko slovensko ljudstvo verno od nekdaj, dasi dobro ve, da so mnogi njegovi pristaši z njegovimi moralnimi pojmi o dolžnosti do naroda, brez nujne potrebe se umakniti v Jugoslavijo ali pa postati janičarji, vgleđni fašisti, ki pretepajo lasten narod, kakor stebler naprednosti, bivši zaupnik »Edinosti«, sedanjí tenente milice gospod Kalin s stotinami drugih, katere smo »svoječasno objavili imenoma, dasi dobro ve, da ljudstvo ščiti in ohranjuje le duhovščina, dela zanj le krščansko-socialno gibanje, da je zaradi dela za narod imela »Goriška straža« še šteti proces, je vendar smatralo, da zadosti le na ta način svoji morali, če napiše: »Zato so poslali nad naš tamkajšnji narod kugo nesloge in vatičanski Rim je storil fašizmu največjo uslugo s tem, da je pognal velik del klerikalne slovenske in hrvaške duhovščine v boj proti narodni slogi«. Kaj, če je Boža Milanović nosil vso pezo že pred vojno, kaj če so mu uničili vse in je moral zbežati, seveda ne čez mejo, ampak k ljudstvu! Kaj drugi taki zgledni duhovniki, ki se nadalje žrtvujejo za svoj narod v Primorju! Treba je ravnati tako, da med ljudstvom, ki ni slepo, imenuje Vilfan duhovništvo junaško četo, a se ji istočasno očita v »Edinosti« protinarodno delo! Kaj, če ravno tisti, ki jim očita, da pomagajo fašizmu, če povdarjajo v narodnem boju načela krščanske kulture in pravičnosti, ta narod najbolj branijo zoper fašizem in njegova nemoralna načela ter mu ohranjajo njegov jezik in krščansko narodno kulturo! Da le more lopniti po njih, ker so duhovniki!

Vse po »Jutrovih« nazorih. Tisti, ki negirajo obstoj samostojnega slovenskega naroda, ki pozdravljajo mažarsko stranko v Prekmurju, ker je nastopila proti ogromni večini prekmurskih vernih Slovencev, se smatrajo upravičene, da načnejo poglavje o narodnem izdajstvu. Saj borbo za slovenski narod, naj biva kjerkoli, naj imajo po »Jutrovih« nazorih v roki le tisti, ki preganjajo slovenskega uradnika samo zato, ker ni njihovega političnega prepričanja.

In dobro je, da se je falzifikator papežvega in Gasparijevega pisma pokazal zdaj še v mestovski vlogi interpreta slovenskega življenja v državi in izven njenih mej. In da se poslužuje pri tem potvorbe Holsedlove izjave. Prav ie tako, da se še bolj razgalí!

Epilog g. Žerjava.

G. dr. Gregor Žerjav je v včerajšnjem »Jutru« napisal epilog k svoji aferi, ki jo on imenuje afero Kulovec. Iz tega bi bilo sklepati, da smatra g. Žerjav to zadevo kot končano, vsaj od svoje strani. To že lahko smatra, vendar s tem zadeva ni še končana ne za nas in ne za slovensko javnost, nasprotno: ta zadeva se nahaja danes takorekoč še-le v prologu in do epiloga je še zelo daleč. Zato je tudi precej čudno, da prihaja g. Žerjav že kar z epilogom. Vsekakor bi se to po »Jutrovic« terminologiji moralo označiti kot popoln umik, da še več: kot direktna kapitulacija g. Žerjava, z ozirom na to, da njegovo glasiló o nas, ki smo v tej aferi še-le na pohodu in na epilogu še davno ne mislimo, že razglašá z mastnim napisom preko dveh kolon: »Klerikalni falzifikatorji na umiku«. Torej bi morali mi dosledno in soglasno temu staviti tu napis: »Liberalni denuncijantje popolnoma kapitulirali...«

To je, kar imamo v formalnem pogledu pripomniti k epilogu g. dr. Žerjava. Kar se pa njegovih izjavanj v tem epilogu tiče, je potrebno, da nanje malo odgovorimo, že zato, da si bomo v stvari med seboj na čistem. Predvsem v stvari, v kolikor zadeva neposredno nas. G. Žerjav namreč piše: »Tudi glavni organ SLS »Slovenec« je pokazal, da nima pravih pojmov o časti. »Jutro« je preko novinarske stanovske organizacije uredništvo »Slovenca« pozvalo, da si ogleda izvirnik, da more razvideti, da ga Kulovec mistificira, a »Slovenec« se ni upal priti, da ne bi videl istine.«

Mi ne vemo, kake pojme o časti ima g. Žerjav, konstatiramo pa, da ta stran cele zadeve, katere se on tu dotika, nima s častjo prav nič opraviti. Imela bi opraviti le, ko bi bili mi kdaj trdili, da faksimile, kakor ga je objavilo »Jutro«, ni identičen z izvirnikom, s katerim razpolaga »Jutro« in o katerem zatrjuje, da je pristen. Mi pa soglasnost »Jutrovega« faksimila z njegovim izvirnikom nikoli nismo oporekali, in zato ne razumemo, kakšen smisel naj bi imelo, da si gremo v »Jutrovo« uredništvo pogledat tisti izvirnik. Mar zato, da konstatiramo njegovo pristnost? Mi bi si tisti akt lahko tri dni ogledavali, a ne bi mogli dognati njegove pristnosti. To je v stanu konstatirati samo ministrstvo za zunanje zadeve, od koder trdi »Jutro«, da je ta akt dobilo. Torej ni bilo ne povoda ne potrebe, da smo si šli ogledat tisti »Jutrov« akt. V ostalem piše g. Žerjav o tej stvari v svojem epilogu tako, da se mora v človeku nehoté porajati dvom o pristnosti »Jutrovega« izvirnika. On trdi namreč, da je bilo njegovo pismo iz tajnega akta ukradenó. Če je bilo to pismo ukradenó, potem ga logično ni več v aktih in potem bi tudi pismo, čegar faksimile je prineslo »Jutro«, ne bilo pravo oziroma prvotno pismo, ampak je drugo pismo. Naj nam g. Žerjav to protislovje prijazno raztolmači...

Sicer je pa, vsaj za nas, to postranska stvar, ravnotako kakor je postranska stvar, ali je dr. Žerjav pisal o slovenskem jeziku ali o dialektu, glavno, bistveno in odločilno v tej aferi je in ostane Barletov slučaj sam na sebi in njegova morala. V tej točki pa zavzema g. Žerjav čisto svojevrstno moralno stališče. On piše: »Ogorčenje radi Barletove premetitve pa mirno prenašam. Enako bom postopal proti vsakemu, ki v državni službi podpira separatiste...«

Torej tisto, kar v Barletovem slučaju vga slovenska javnost vidi in obsoja kot nekorekten čin, tisto najde g. Žerjav kot nekaj povsem pravičnega in se ne ženira javno izpovedati, da bo isto, kar je naredil z dr. Barletom, naredil tudi še drugikrat. Spričo takega stališča se seveda neha vsaka debata. In ne samo načela in programi, celi oceani nas ločijo v moralnem pojmovanju od g. Žerjava. Zato mislimo, da bi mu tudi zaman razlagali, zakaj obsojamo in moramo obsojati njegovo postopanje v Barletovem slučaju; ne bi nas nikoli razumel, tudi ko bi hotel. Morda nas bo bolje razumel, če mu podamo kak praktičen primer, in sicer, da mu zagotovimo, da, ko bi kdaj kakšen naš minister kaj enakega — pod enakimi okolnostmi seveda — naredil napram kakšnemu »neklerikalnemu« uradniku, kar je naredil on, dr. Žerjav kot minister, proti »klerikalnemu« uradniku Barletu, bi mi temu našemu ministru povedali v obraz, da je to nemoralno.

Več k epilogu g. Žerjava nimamo reči, saj se ob tem njegovem svojevrstnem moralnem pojmovanju tudi sami moralno kvalificirajo tisti njegovi napadi na Cerkev, duhovščino itd., ki si jih je pri tej priliki zopet privoščil.

Pred velikim prestopom v katoliško Cerkev?

London, 18. jun. (Izv.) Že več dni se vrše v londonski škofijski palači pogajanja, ki jim prisostvuje 38 škofov anglikanske cerkve. Kakor javlja »Daily Express« obstojajo silna nasprotja, tako da je veliko možnosti, da bo 700.000 članov anglikanske cerkve prestopilo h katolicizmu. Sporni točki sta podelitev zakramentov bolnikom in sodelovanje civilnih oblasti v cerkveni zakonodaji in upravi, ki jo anglikansko-katoliška cerkev odločno odklanja.

Seja narodne skupščine.

STROKOVNJAŠKA GOVORA POSL. VESENJAKA IN V. PUŠENJAKA.

Belgrad, 18. jun. (Izv.) Na današnji seji narodne skupščine se je razpravljalo o zakonskem predlogu o ureditvi naših vojnih dolgov v Ameriki. Fin. minister dr. Perić je podal obširen ekspeze. Za sedanjim fin. ministrom je govoril prejšnji fin. minister Stojadinović, ki je razložil posamezne faze pogajanj o ureditvi teh dolgov.

Kot edini govornik je nastopil poslanec Jugosl. kluba Ivan Vesenjaka. Izjavil se je proti sporazumu o dolgovih U. S. A. radi tega, ker je manj ugoden, kakor so pogodbe, ki so jih sklenile druge države, n. pr. Belgija in Italija. Posebno obrestna mera v zadnjih letih je previsoka. Naša vlada je pogajanja pričela prepozno. Zato ni dosegla ugodnih pogojev. Nujno zahteva, da se čimprej sklene sporazum glede naših dolgov v Franciji in v Angliji in da minister uredi vse naše leteče dolgove.

Skupščina je nato sprejela predlog s 150 proti 18 glasovom. Nato je prešla na zakonski predlog o valorizaciji bilančnih vrednosti. Finančni minister je podal ekspeze.

Posl. Jugosl. kluba Vladimir Pušenjaka je v svojem govoru izvajal sledeče: Bilančna jasnost in resničnost sta temeljna principa bilanciranja. Vse sedanje bilance družb, ki so vezane na javno polaganje računov, temu principu ne odgovarjajo, ker so investicije, stavbe in druge nepremičnine, stroji in akcije raznih družb in podjetij, vrednostni papirji še vedno označene v bilancah v znesku, vsled odpisa znatno zmanjšanim, nabavne cene, ki se je svojčas plačala v dobri valuti. Dosedaj veljavni način finansiranja ne odgovarja določbam trgovinskega zakonika glede sestavljanja bilanc in inventarjev. Druge države so to vprašanje že zdavno uredile. Šele potem se je naša država javila s tozadevnim predlogom. Medtem so mnoga industrijska, kakor tudi gospodarska podjetja prišla v težko krizo vsled pomankljanja zadosti cenenege obratnega kapitala in pretiranega neznosnega obdavčenja. Posledica fiktivnih bilanc je pretirano obdav-

čenje, ki je upropastilo mnogo gospodarskih podjetij. Ni zadosti, dovoliti valorizacije za investicije, ki so se izvršile do l. 1916., temveč je treba izvršiti vse investicije, ki so se izvršile do l. 1918., ker se katastrofalna devalvacija krone in dinarja začela šele l. 1919. Za nas je popolnoma nesprejemljiva določba, da odobrava valorizacijo trgov. ministrstvo. Predloženi zakonski načrt ne odgovarja potrebam našega gospodarstva. Bilanc družb, ki so zavezane k polaganju javnih računov, ne more v toliko popraviti, da bi dajale verodostojno sliko imovinskih razmer in s tem dajale podlagu za kredit in odstranitev kričečih neenakosti in nejasnosti. Iz teh razlogov za načrt ne moremo glasovati. (Na levici so govorniku burno pritrdjevali.)

Ker se ni nihče javil k besedi, se je vršilo glasovanje in zakonski predlog je bil sprejet. Prihodnja skupščinska seja bo v sredo ob 10. dopoldne. Na dnevnem redu je sprememba čl. 234. uradniškega zakona.

NADALJEVANJE RAZPRAVE O KAZENSKEM ZAKONIKU.

Belgrad, 18. jun. (Izv.) Odbor za kazenski zakon je razpravljao o pogl. 14. do 16. Bistvene spremembe se niso napravile. Ponekod so se znižale kazni. V teh poglavjih je precej nejasnosti. Razvila se je zelo živahna debata, v katero je posegel predsednik Laza Marković, dalje dr. Hodžar in dr. Subotić. Posebno živahna je bila debata glede »izzivanja verske in plemenske mržnje«. Vsa sporna vprašanja so se odložila na prihodnjo sejo, ki se vrši v sredo.

POLZEVO RAZPRAVLJANJE DAVČNEGA ZAKONA.

Belgrad, 18. junija. (Izv.) Odbor za proučevanje davčnega zakona je imel danes sejo, ki je bila zelo kratka, ker radikali zavlačujejo razpravo o novem davčnem zakonu. Člen 9 se je rezerviral za bodočo sejo. Člen 10 pa se je vsled splošnega nasprotovanja črtal.

Herriot zopet na površju.

Pariz, 18. junija. (Izv.) Briand je včeraj popoldne konferiral s Herriotom in ga skušal pridobiti za vstop v vlado. Herriot je odgovoril da si pridrží odgovor, ko bo izvedel za mnenje radikalno socialistične stranke. Socialisti so izjavili, da bodo zavzeli stališče, ko jim bo znan finančni program bodoče vlade.

Pariz, 18. junija. (Izv.) Radikalni socialisti so izjavili Herriotu, da bi najlažje podpirali vlado pod predsedstvom radikalnega socialista. Herriotu so dali v vprašanju vstopa v vlado popolno prostost. Vstop Poincareja v vlado se smatra kot gotova stvar.

Pariz, 18. junija. (Izv.) O pogajanjih za sestavo vlade je izjavil Briand, da so se izrekli socialisti, da jim je nemogoče podpirati njegovo vlado. Uspeh mu je zasiguran samo pod pogojem, da vstopita v vlado tudi Herriot in

Poincare, ker brez njiju mu je sestava vlade nemogoča. Herriot se še ni izjavil, če vstopi v vlado.

Pariz, 18. junija. (Izv.) Briand je imel danes dopoldne zadnje razgovore s Poincarejem in Herriotom, ker mora popoldne dati odgovor predsedniku republike. »Ere Nouvelle« smatra, da bo v slučaju, da se Briandu ne posreči sestaviti vlade, poverjen mandat Herriotu.

Pariz, 18. junija. (Izv.) Danes dopoldne je sporočil Herriot Briandu, da ne bo vstopil v njegov kabinet. Briand je nato vrnil mandat za sestavo vlade. Sedaj smatrajo Herriota kot edinega, ki je zmogel rešiti sedanjo krizo.

Pariz, 18. junija. (Izv.) Herriot je izjavil, da je načeloma pripravljen sprejeti sestavo novega kabineta.

Beleške

△ G. dr. Žerjav izjavlja v »Jutru« 18. t. m. s svojim podpisom sledeče: »Ogorčenje radi Barletove premetitve pa mirno prenašam. Enako bom postopal proti vsakemu, ki v državni službi podpira separatiste.« Minister n. r. dr. Žerjav torej javno razglašá, da bo, kadar mu bo dana prilika, enako naredil z vsakim uradnikom, »ki podpira separatiste«, kakor je z Barletom. To naj si državni uradniki dobro zapomnijo. Separatiste podpirati se namreč pravi, kakor je »Jutro« opetovano povdarjalo, biti pristaš SLS, ozi. biti sploh drugega političnega prepričanja kakor SDS, ali pa biti vobče nepristranski — kajti kdor ne podpira SDS, ta podpira SLS, je torej — separatist! In vsakega takega bo dr. Žerjav preganjal. Tako izjavlja sam!

△ Kako je to mogoče? se sprašuje »Narodni dnevnik« glede afere dr. Žerjavovega pisma Ninčicu in pravi: »Ko se je pričela »debata« o dr. Žerjavovem pismu, »je »Jutro« s krepkimi besedami očitalo klerikalcem, da so ukradli državni dokument. Predvčeršnjim smo čitali v »Jutru«, da je ta »ukradeni državni dokument« pri g. Stanku Virantu vsem interesentom na vpogled. Vprašamo: Kako je to mogoče, da je akt iz zunanjega ministrstva na vpogled pri privatni osebi? Vprašamo: Kako more zunanje ministrstvo kaj takega dovoliti? Zakaj v lepe razmere pridemo, če se bodo smeli državni akti tako nemoteno okoli raznašati!«

△ Sodba »Nar. dnevnika« o premetitvi dr. Barleta. O tem piše »Nar. dnevnik«: Slovenski narod pravi, da je o potrebi premetitve konzularnega uradnika pač mogoča razprava. Ni res! O premetitvi, ki se je izvršila na podlagi dr. Žerjavovega pisma ni nobena razprava mogoča, ker je taka premetitev skrajno nekorektna in proti vsem demokratičnim načelom. Kdor tako premetitve zagovarja, ta se je izbrisal iz vrste demokratov in če je povzročil tako premetitev šef stranke in stranka k takemu koraku ne samo molči, temveč ga celo odobrava, potem je tudi stranka prenehala biti demokratska stranka in če si vseeno še nadevle to ime, potem si ga nadevle brez vsake pravice!

△ »Narodni dnevnik« nas je vendar poskusil poučiti o laizaciji SLS. Dopoveduje v daljšem članku, da je SLS izrazita verska stranka, »da je njej cerkveni program prva točka« in da se mora laizirati »po programu in po svoji organizaciji. Novega nam N. D. ni ničesar povedal. Vsek dan namreč bomo prav isto modrost v »Jutru«. Le kano nov o »latincih« in »vatičanskih hlapcih« še pogrešamo, pa se da članek prav lahko uvrstiti med demokratske denunciacije, ki nepristano prihajajo v Belgrad proti »oblastiželj« nemu klerikalizmu. Kakor so »Jutrovec« trditve brez dokazov, tako se tudi N. D. čisto nič ne potrdi dokazati trditve, na katerih sloni ves članek. Kdaj je SLS rekla, da je »verska« stranka, »da je njej cerkveni program prva točka«? Gospodje, trditve še ni dokaz, predsek svobodomiselnosti še ni nikaka utemeljitev, očitke še ni resnica. Le čemu si slikate vrage na steno, da potem donkušotsko po njem bijete? Podobne očitke kot jih beremo v našem »naprednem« časopisu je moral prenašati nemški centum, ker je branil svobodomiselnost se bo moral navaditi, da znamo katoličani dobro ločiti politično življenje in versko oziroma cerkveno. Čimprej se gosпода na to navadi, tembolje za ves slovenski narod. Nekaj pa je jasno, da jih bo iz zlobe ali omejenosti naprej trebilo svojo. — Zelo se pa tudi čudimo piscu članka v N. D., da ni prebral Koroščevega govora na protikorupcijskem shodu. — Vsa nadaljna izvajanja N. D. pa dejo seveda sama po sebi, ker manjka temelj, na katerem jih hoče graditi.

LJUBA DAVIDOVIČ NA AGITACIJI.

Sarajevo, 18. junija. (Izv.) Jutri pride z dr. Behmenom v Sarajevo Ljuba Davidović. Člani JMO mu pripravljajo slovesen sprejem. Zatem odide Davidović v Sandžak, kjer bo imel 7 shodov. Dr. Spaho in Behmen priredita v kratkem več velikih zborovanj v Bosni in Hercegovini.

PRIHODNJI EVHARISTIČNI KONGRES.

Chicago, 18. junija. (Izv.) Oficialno poročajo, da je določeno, da se bo vršil 22. evharistični kongres v Sydneiu l. 1928.

Dnevne novice

Naročniki, pozor!

Vse cenjene naročnike, ki še nimajo plačane naročnine do konca junija, tem potom opetovano opozarjamo, da ima le tisti pravico do soudeležbe pri nagradnem tekmovanju, kdor bo dne 30. junija imel plačano naročnino za letošnje prvo polletje. Naj tega opomina nihče ne prežre; denarne nagrade (po 4 v vsakem kvartalu) se prisodijo le točnim plačnikom!

★ »Slovenec« ustavimo prihodnji terek, seveda samo tistim, ki kljub mnogostanskim opominom ne bodo imeli poravnane naročnine vsaj do 31. maja. Položnic, izpolnjenih in praznih, smo razposlali toliko, da se pač nihče prizadevati ne more izgovarjati, da ni prejel opomina. Kdor torej želi, da mu list tudi nadalje dohaja redno, naj napravi red najprej sam pri svojih računih.

★ Novo apostolsko pismo Pija XI. O priliki dvestoletnice, odkar je bil proglašen za svetnika Alojzij Gonzaga, je naslovil papež Pij XI. na generala Jezusove družbe, Vladimira Ledochowskega, obširno apostolsko pismo, v katerem govori o sv. Alojziju kot vzorniku mladine. Pismo objavlja »Osservatore Romano« dne 17. t. m.

★ Odkritje Miklošičevega spomenika v Ljutomeru. Ker se 1. avgusta vrši odkritje spomenika kralju Petru v Kranju in bi gostje iz ljubljanske oblasti ta dan v Ljutomer ne mogli, se odkritje Miklošičevega spomenika preloži na 8. avgusta. Ponovno se prosi, naj se ta dan ne prireja druge večje prireditve.

★ Tisk in morala v Italiji. Te dni se je pripetil v Milanu grd zločin: sin je umoril svojo mater, s katero se ni razumel in ki je menda varala njegovega očeta. Slučaj je bil tisku sprčo popolnega političnega mrtvila in uniformiranosti zelo dobrodošel; listi so z njim dan na dan polnili predale. Sedaj je izdal milanski prefekt na ravnanje vseh listov oster brzogovorni opomin, da mora nemudoma prenehati vsako nadaljno žurnalistično izkoriščanje tega slučaja: list, ki bi se na ta opomin ne oziral, bo brezpogojno sekvestriran. — Posl. Venino je v isti stvari vložil vprašanje na notranjega ministra, v katerem zahteva, da vlada v zmislu svojih lastnih tostvarnih izjav o priliki razprave glede zakona za zaščito mladine ustanovi za tisk moralno cenzuro. — Naši zakonodavci naj bi to posnemali in tiskovni zakon v tem oziru dopolnili. Naj se zganejo v ta namen tudi vsa naša kulturna, zlasti pa mladinska zaščitna društva!

★ Vpokoje. Vpokojen je Franc Marinko, višji pisarniški oficijal pri okrajnem sodišču v Laškem.

★ Iz konzularne službe. Za našega generalnega konzula v Chicagu je imenovan Radoje Janković, major v pok.

★ Novi državljani. V jugoslovansko državljansko zvezo sta sprejeta: dr. Aleksander D. Bilinović, vseučiliški profesor v Ljubljani, dosedaj ruski poslanik, obenem z ženo Ano in hčerko Tatjano; Jaroslav Kašpar, poslovođa delavnice državnih železnic v Mariboru.

★ Razsodba Stola sedmorice v tiskovni pravdi. Svoj čas je bil obsojen uradnik zagrabškega »Hrvat« zaradi nepriobčenega pojava gledališkega intendanta Julija Benešića pogojno na 100 Din globe in plačilo stroškov v znesku 1200 Din. To rozsodbo je Stol sedmorice sedaj v celoti razveljavil in oprostil »Hrvatovega« uradnika vsake krivde. Stol sedmorice je prišel do prepričanja, da po pravem g. Benešića po svoji vsebini ni odgovarjal besedilu zakona.

★ Na državnem osrednjem zavodu za ženski domači obrt v Ljubljani, Turjaški trg št. 4, I. nadstropje se vrši vpisovanje gojenk in hospitantk od 28. t. m. do 30. junija vselej od 9—12 dopoldne. Na zavodu se poučujejo sledeče tehnike: klekljane čipke, belo in pisano vezenje, toledo, filet in biserna dela. Redne gojenke se sprejemajo po dopolnjenem 14 letu. Pouk je brezplačen in dobivajo gojenke še vse potrebne tvorivo zastoj. Izdelki ostanejo last zavoda razen vzornih prtov. Izdelki se pa lahko odkupijo, Marljave gojenke revnih staršev prejema po možnosti podporo.

★ Na deški in dekliški meščanski šoli v Trzinu se vrši za prihodnje šolsko leto vpisovanje za prva razreda v sredo 30. junija in v četrtek 1. julija. V prvi razred se sprejmejo vsi učenci, ki so z dobrim uspehom dovršili četrti ali peti razred osnovne šole, odnosno četrti ali peto šolsko leto. Vpisovanje se vrši vsakokrat od 8—12 v ravnateljevi pisarni. Učenci naj se zglase v spremstvu staršev ali njih namestnikov in naj prinesejo s seboj zadnje šolsko izpričevalo, rojstni list in potrdilo o cepljenju koz. Starši učencev iz okolice se opozarjajo na ceneno prehrano otrok v šolski kuhinji, ki je tekom letošnjega leta razdelila nič manj nego 9000 kosil in večerij. Tudi stanovanja se dobe po zmernih cenah, tako da more učenec s 400—500 Din dobiti prav dobro oskrbo. — Ravnateljstvo.

★ Samomor pod lokomotivo. V Bački Topoli sta se hotela poročiti 18 letni Emerik Blau in 18 letna Tajč. Ker starši Blaua niso privolili, sta se oba vrgla pod brzovlak, ki ju je popolnoma raznesaril.

★ Kongres časnikarjev. V Dalmaciji se mudi predsednik JNU Kovačič v svrhu ureditve priprav na kongres, ki se bo vršil v Cetinju ali Dubrovniku.

★ Tečaj za organiziste in pevovodje se vrši v Mariboru od 5. do 8. julija. Prijave je čimprej poslati na Prosvedno zvezo v Mariboru, Aleksandrova cesta 6.

★ Zveza za tujski promet v Sloveniji naznanja, da se vrši njen občni zbor dne 26. t. m. ob 15.30 v sejni dvorani zveze trgovskih gremijev za Slovenijo (Palača Ljubljanske kreditne banke). Dnevni red običajni. — K občni udeležbi vabi odbor.

★ Slovensko planinsko društvo naznanja vsem prijateljem planincem, da lahko poslušajo v hotelu Zlatorog ob Bohinjskem jezeru radiokonzerte. Aparat je podaril neimenovani dobrotnik, inštalacijo in vsa potrebna druga dela pa sta izvršila brezplačno g. Rudolf Štebi in znana tveška Brown Boveri v Ljubljani, za kar jima gre najiskrenejša zahvala.

★ Tatvina. V nedeljo zvečer je odpeljal belega konja z vozom na peresih, rumeno barvnim, posestniku Froncu na Količevem neki Miha Kern iz Dvorij pri Cerkljah. Voza in konja, pa tudi tatu še doslej niso našli. Izposodil si je tudi boljše obleko pri Petru Ulčarju na Škrjančevem. Ako kdo ve zanj, se prosi da javi orožnikom v Mengšu ali pa Petru Ulčarju, pošta Radomlje.

★ Poziv. Križan Janez, kateri je pisal ženi Janeza Urha v Ribnici na Pohorju, da je dne 12. avgusta 1915 ob 9 predpoldne padel Janez Urh od 4. ba. 14. kom. p. p. 87, je prošel, da to župniškemu uradu v Ribnici na Pohorju takoj pismeno potrdi. Stroški se povrnejo.

★ Potres. V sredo okoli 9 zvečer se je občutil v Mostaru močan potres, ki je trajal 3—4 sekunde. Škode ni povzročil.

★ Privatno gledališče. Odpušeni gledališki igralci v Novem Sadu so sklenili osnovati v Varaždinu zasebno gledališče, ki bo gojilo samo opero in opereto ter gostovanja.

★ Velika goljufija. V Beču je orožništvo aretiralo trgovskega potnika Brendeisa, ker je svojega delodajalca ogoljufal za 28.000 Din.

★ Komentar k zakonu o tisku. »Tipografija« v Zagrebu je izdala komentar k zakonu o tisku. Delo je izvršil sodnik dr. Muha. Stane 30 dinarjev.

★ Neurje v Slavoniji. V Požegi je prošlo nedeljo divjalo tako neurje, da je vihar podrkl cerkveni stolp in raztrgal električne žice ter lomil drevesa. Električni tok je ubil enega konja.

★ Po petnajstih letih odkrit zločin. V Majuru so odkrili po petnajst letih umor Antona Laziča, ki ga je umorila njegova žena Jaga Lazič.

★ Radioemanejsko termalno kopališče DOLENJSKE TOPLICE, (38° C), postaja Straža-Toplice zdravi za izvrstnim uspehom reumatizem, živčne bolezni: vnetje živec, otrpne, neuralgije, ischias, ženske bolezni, eksudate, posledice zlomljenih kosti, zakasnelo rekonvalescenjo po težkih boleznih in operacijah, kron. kožne bolezni itd. Vsaka tukajšna kura je tudi okrepčevalna in omlajevalna. Elektr. razsvetljava, tekoča voda v sobah, sploh moderni komfort. Hrana ala carte ali v penziju. Cene znižane. Prospekte na zahtevo.

Ljubljana

○ Ne bo Vam žal, ako greste v nedeljo 27. t. m. popoldne ob pol štiri na Stadion. Največja orlovska prireditev v letošnjem letu bo ta!

○ Članom frančiškanskega prosv. društva. V službi lepega vremena bomo pohiteli jutri na Gorenjsko. Zberemo se pred glavnim kolodvorom in odpeljemo z vlakom ob pol 7 do Otoč. Na Brezjah bo sv. maša in kosilo, nato pa bomo odrinili k Sv. Petru nad Begunjami. Vsi prijazno vabljeni!

○ Popoldanski izlet na Ježico prirede v nedeljo popoldne ob ugodnem vremenu član Krščanske šole za stolno župnijo. Zbiramo se ob 2 popoldne pred »Gospodarsko zvezo« na Dunajski cesti. Prijatelji, somišljeniki vljudno vabljeni!

○ 70 letnica. 16. t. m. je praznoval naš someščan g. Julij Klein, steklarski mojster in trgovec na Marijinem trgu, sedemdesetletnico svojega rojstva. Omenjena tveška je ena najstarejših v Ljubljani. Gospod Klein jo je

prevzel l. 1888. po dediški prejšnjega lastnika Jos. Bernarda. V njej pa je posloval, oziroma jo vodil že od l. 1872. Gosp. Klein je rojen Trbovelčan. Steklarstvo je takorekoč v njegovem rodu. Oče in brat sta mu bila dolgoletna ravnatelja steklarnic, prvi v Zagorju, drugi v Hrastniku. Tveška Klein se odlikuje po poštenosti in strokovni solidnosti! Zelimo odličnemu jubilaru še mnogo let.

○ Iz profesorske službe. Prosvedno ministrstvo je sprejelo ostavko na državno službo, ki jo je podal Jakob Kotnik, profesor II. realne gimnazije v Ljubljani.

○ Razstavo deških ročnih del in risarskih izdelkov priredi II. deška osnovna šola v Ljubljani na Cojzovi cesti. Razstava je odprta dne 20. in 21. junija od 9—12 in od 15—18. Na to razstavo opozarjamo starše, katerih otroci posejajo to šolo, in vse ostalo občinstvo, ki se zanima za izdelke šolskih otrok.

○ Vpisovanje učenk na I. drž. dekl. meščanski šoli v Ljubljani se vrši dne 30. junija in 1. julija od 8 do 12. V prvi razred se sprejemajo tudi učenke, ki so uspešno dovršile četrti razred osnovne šole. Učenke naj se pri glase v spremstvu staršev ali namestnikov ter prinese s seboj zadnje šolsko izpričevalo in rojstni list. — Ravnateljstvo.

○ Za vojne invalide in vdove UVI Krajevne odbora v Ljubljani. Poveljstvo dravske divizije oblasti v Ljubljani dovoljuje, da morejo revni vojni invalidi in vdove, ki imajo vrtove oz. gredice v najemu, da si pridelujejo zelenjavo za lastno uporabo, dobiti brezplačno od vojaške uprave gnoj. Reflektanti naj se zglase v društveni pisarni, ker bodo prejeli natančne informacije.

○ Odjemalcem električnega toka v Ljubljani. V zadnjih mesecih je mestna elektrarna porabila za nove investicije nad 8 milijonov dinarjev, ki jih je začelo krila s posojilom. To posojilo mora točno obrestovati in odplačevati, vrhu tega pa tudi ves obratni material plačevati naprej. Naravno je torej, da mora mestna elektrarna brezpogojno računati s tem, da dobi svoje račune čimprej plačane. V tem oziru pa mnogoteri odjemalci elektr. toka ne poznajo točnosti ter so opetovani opomini brez uspeha. Vsi ti odjemalci se opozarjajo tem potom, da se jim bo po 1. juliju t. l. nepravilno in brez posebnih obvestil ukinita dodaja električnega toka, ako ne bodo dotlej poravnali svojih zaostankov.

○ Umrli so v Ljubljani: Franc Robida, sodni ofic. v pok., 51 let. — Viljem Štrumbelj, zasebnik, 22 let. — Martin Jenko, trg. sluga, 59 let. — Milena Kristovič, hč. delavca, 2 leti. — Alojzija Rakun, zasebnica, 19 let. — Neža Miklavčič, m. uboga, 79 let. — Ivana Velepč, učiteljica v pok., 59 let. — Antonija Juvan, šol. učenka, 12 let. — Janez Gril, dninar, 53 let. — Anton Golob, sin dninarice, 13 mes. — Franc Kotar, smolar, 32 let. — Franc Matičič, sin kajzarja, 8 let. — Franc Janc, trgovec, 48 let. — Jožef Dlopet, sin dninarice, 12 let. — Marjeta Hudeč, del. tob. tovarne v pok., 67 let. — Franc Gabrič, hlapec, 40 let. — Franc Korenč, tesar, 21 let. — Marija Macuh, žena delavca, 46 let. — Ferdinand Bürger, ključavničarski vajenec, 17 let. — Marija Hribar, žena tov. delavca, 35 let. — Jože Štampfl, hlapec, 43 let. — Franja Košir, služkinja, 26 let. — Ana Brožič, bivša kuharica, 78 let. — Uršula Pirc, vdova pek. mojstra, 58 let.

Maribor

○ 90letnico svojega rojstva praznuje v pondeljek gospa Alojzija Sick, mati spoštovane trgovca Sicka, v krogu svojih domačih. Blagi gospej, ki je pri svoji visoki starosti še svežega in živahnega razpoloženja, naše iskrene čestitke!

○ Socialisti upajo, da bodo iz revizije v Mestni hranilnici kovali politični kapital, a se prav zelo motijo. Naj poiščejo pri svoji »Volksstimci« tisto številko, ko so se skicevali na uredništvo »Slovenca« v Mariboru, češ, tam so vsi podatki pripravljeni. Ko je SLS pripravila že ves material, da se upravi popolni poslovni red v Mestni hranilnici, tedaj so začeli socialisti stikati glave, »kaj pa je« in stivali vprašanje na župana. SLS je v narodnem bloku povzročila, da je narodni blok prvi, preje kot so socialisti o tem sploh kaj vedeli, pripravil revizijo poslovanja. Občinski svet ni odločujoč faktor pri Mestni hranilnici, ampak upravni svet, zato je tudi narodni blok, ki vlada na magistratu, storil največ, kar je mogel, da je povzročil revizijo. Za eventualne nerednosti, o katerih pa se bo

razpravljalo pri obč. seji, bo odgovarjal upravni svet Mestne hranilnice, ki je po krivdi socialistov, ki niso na zahtevo SLS pustili pravila Mestne hranilnice izpremeniti, edino odločujoč in zato tudi odgovorni faktor pri celi zadevi. Sicer pa bomo o tem v kratkem več izpregovorili.

○ Hišni posestniki! Pri generalnem zborovanju, ki se vrši v nedeljo dne 20. junija t. l. ob 9 predpoldne v mali Götzovi dvorani, bo govoril tudi zvezni predsednik gospod Frelj o stanovanjskem vprašanju in o novi davčni reformi.

○ Komisija, ki je izvedla revizijo poslovanja Mestne hranilnice, je dokončala svoje delo in bo predložila poročilo mestnemu svetu.

○ Obisk Mariborske kočice o praznikih. Trije prazniki o Vidovem bodo gotovo zvalili marsikoga na Pohorje. Da se prenočišča primerno razdele in ne pride do nesoglasij, je potrebno, da se vsakdo, ki reflektira na prenočišče, tekom tedna prijavi in vnaprej plača določeno prenočnino (za člane 10 Din, za nečlane 20 Din za osebo). Prijave sprejema in daje tudi vse druge informacije glede Mariborske kočice Lj. Strašnik, Jurčičeva ul. 4.

○ Važna seja Mestnega mladinskega sveta. V pondeljek 21. t. m. se bo vršila v mestni posvetovalnici seja Mestnega mladinskega sveta. Ob tej priliki se bo obravnavalo vprašanje organizacije zaštite dece in mladine v Mariboru, na novo se bo konstituiral mestni mladinski svet ter izvolili se bodo predstojniki ozir. predstojnice mladinskih svetov po okrajih mesta.

○ Nesreče. V Vrtni ulici se je ponesrečil mizarski pomočnik Franc Kobula. Dobil je pri delu težko poškodbo na kolenu. — V tovarni Doktor in drug je zadel kak delavko Antonijo Oberleit. — 16letni delavec Rajner J. pri trdki Spes v Perkovi ulici je dobil pri delu težke poškodbe. Rešilni oddelek je prepeljal vse ponesrečence v bolnico.

○ Mestna občina mariborska razpisuje oddajo pečarskih, slikarskih, plesarskih, ključavničarskih in steklarskih del pri novi mestni stanovanjski hiši na vogalu Smetanove in Vrtni ulice. Za razpis potrebni pripomočki so na razpolago proti povračilu nabavnih stroškov od 19. t. m. dalje dnevno od 10 do 12 pri mestnem gradbenem uradu. Pravilno kolekovane in zapečatene ponudbe je vložiti do 12 dne 1. julija t. l. v vložišču mestnega magistrata. Na ovitku mora biti označba: »Ponudba za izvršitev — — — del, pri novi mestni stanovanjski hiši na vogalu Smetanove in Vrtni ulice«.

Orlovski tabor v Velenju.

Za Orlovski tabor v Velenju 20. junija je generalna direkcija za drž. železnice pod št. 4985-26 dovolilo polovično vožnjo. Tozadevni odlok pomotoma navaja kot kraj prireditve Polzele. Generalna direkcija je dne 17. junija tozadevno rešila, da velja gorenji odlok za polovično vožnjo za orlovsko prireditev v Velenju, ne pa za Polzele.

Dr. Hodžar, narodni poslanec.

Celje

○ Uradniški dopusti se sedaj v posameznih državnih uradih ugotavljajo in razdeljujejo. Tako tudi na naših sodiščih. Sicer ogromna večina uradnikov ne bo imela bogsigavedi kaj užitka od njim pripadajočega dopusta, ker so njihove plače tako pičlo odmerjene, da si ne morejo uradniki dovoliti nikakih ekstratur. Vendar pa uporabi vsak uradnik zelo rad svoj dopust v celoti, če ne drugje, doma in čim daljši je ta dopust, tem prijetnejši je. Državna posebno pa sodnijska uprava je pa pričela letos tudi v tem oziru krajšati in rezati dobo dopusta. Večina uradnikov je namreč naznanila nastop svojega dopusta na pondeljek v tednu. Višja inštanca pa tega ni hotela sprejeti na znanje in je pomaknila kar samovoljno nastop dopusta na nedeljo, t. j. na dan, ko se ne uraduje in ko nimajo sodniki nikakega dela. Kaj to pomeni, nam ni znano.

○ Vprašanje napisov na filmih. V zadnjem občinskem svetu se je vršila prav zanimiva debata radi predlagane uvedbe tudi nemškega teksta na filmih v Mestnem kinu. V to debato je posegel stalni referent za kulturo in nacionalnem upravitelju javne bolnice. Stavljena sta bila dva predloga, eden od strani g. Janiča, ki je predlagal, da se vrne predlog odseku. G. upravitelj javne bolnice pa je kratkotalno te predloge odklonil in izjavil, da bi tozadevna debata bila za marsikoga neprijetna. Radovedni smo, kdo je bil pod pojmom »za marsikoga« mišljen. Morda ni gospod upravitelj javne bolnice mislil pri tem na neko notico, ki je izšla pred tedni v »Novi dobi«? V stvari sami pa smo tako odkriti, da povemo tudi svoje mnenje. Naše mesto je v poletnem času izrecno mesto letoviščarjev. Ti letoviščarji prihajajo k nam v prvi vrsti iz krajev in dežel, kjer se govori izključno nemški jezik. Drugih zabav kot kina pa pri nas nimamo. In zato bi prav nič ne škodovalo ne tujskemu prometu ne naši narodnosti, ako bi nudila uprava v mestnem kinu tudi takim gostom, ki državnega jezika ne poznajo, nekaj zabavnega užitka. Seveda naj bi se nemški teksti na filmih projicirali samo v letni sezoni.

Od sobote dne 19. junija naprej

štiri serije

vse po 5, 10, 12 in 15 dinarjev meter,

po 5 dinarjev meter razni batisti za bluže,
po 10 dinarjev meter razni kambriki, platno in cefirji,
po 12 dinarjev meter razni krepki, koton, šifon in boljši cefir,
po 15 dinarjev meter najfinejši delen, satin, fini modni krep in najfinejši cefir.

Moške in ženske fine štofe in kamgarne v velikih izbiri po cen, kakor nikjer.

Tekstilbazar, Ljubljana, Krekov trg št. 10.

Prodaja se v pritličju in prvem nadstropju.

Mariborska porota.

Maribor, 18. junija 1926.

ROPARSKI UMOR. — SMRTNA OBSODBA.

V noči od 10. na 11. oktobra 1925 se je dogodil pri posestniku Ivanu Gatovniku v Javorju pri Črni na Koroškem strašen zločin. Ko je gospodinja zjutraj hotela poklicati dekle Lizo Molar, ki je spala v čumnati, jo je našla ležati mrtvo. Poklicala je svojega moža in sosedo, ki sta se ravno odpravljala na lov in ugotovili so, da je bila Molarjeva nasilno zadavljena od neznanega zločinca, ki je odnesel iz čumnate razno obleko, last sobeh Gatovnikovih hlapcev.

Orožniki v Črni so pričeli takoj energično preiskavo. Po njihovem naziranju je bil zločinec kak tat, ker je odnesel vse, kar mu je ravno pod roko prišlo. Tako je izginilo iz shrambe med drugim tudi več jajc. Sum je padel takoj na 36 letnega brezposelnega hlapca Ivana Pečovnika, rojenega v Sv. Pavlu pri Preboldu, ki je svojočasno služil pri Gatovniku za hlapca ter so mu bile razmere dobro znane. Takrat se je tudi spril z Molarjevo ter v jezi izjavil, da jo bo »hinrihtal«. Pečovnik se je pred zločinom klatil po okoličih, potem pa je nenadoma izginil in šele 6. februarja 1926 je bil aretiran v svoji rojstni vasi.

Dejanje je takoj priznal. Zagovarja pa se, da je izvršil zločin vsled jeze na Molarjevo in sporazumno z drugima dvema hlapcema, ki sta se tudi na umorjeno jezila.

Poleg omenjenega zločina mu obtožnica očitata še dve manjši tatvine in potepuštvu. Pečovnik tatvin zanjika, pri umoru pa vztraja na svojem prvotnem zagovoru.

Danes zjutraj je hotel v celici, preden so ga odvedli pred porotnike, izvršiti samomor, kar se mu pa ni posrečilo. Pri razpravi je vse priznal, razen ene tatvine.

Porotniki so potrdili vsa tri stavljena jim vprašanja, na kar je sodni dvor obsodil Pečovnika na smrt in vesalih.

UBOJ.

Kot drugi slučaj je danes obravnavala porota pretep in težko poškodbo v Murskih Zasadih pri Bučevcih. Pri neki plesni zabavi dne 11. oktobra 1925 je bil težko poškodovan Franc Stajnik. Ko je stopil iz gostilne, ga je v temi neznan zločinec udaril z voznico ročico po glavi; zadela ga je preko nosa, mu zdrobil nosno kost in ranil levo oko. Stajnik se je zgrudil nezavesten, napadalec pa je pobegnil. Sum je padel na Alojzija Vrbajnskega, roj. 27. julija v Bučevcih, mlinskega pomočnika istotam. Vrbajnski se je pri prvi preiskavi rešil s pomočjo priče Franca Kolbla, ki pa je pozneje svoj izkaz oporekel ter izjavil, da je na prigovarjanje in prošnje obtoženca krivo pričal. Priča je videl, kako je obdolženi udaril Stajnika. Obtoženec ničesar ni priznal.

Porotniki so potrdili vprašanje uboja, zanjika pa vprašanje zapeljivanja h krivemu pričevanju. Vrbajnski je bil na to obsojen na 5 let težke ječe, plačilo odškodnine in sodnih stroškov.

ZAVRATEN NAPAD.

Kot tretji se je danes zagovarjal Martin Čeh, posestnik iz Podvincev pri Ptuju radi zavrata napada in težke telesne poškodbe. Obtožen je sledečega dejanja: Dne 21. novembra 1925 zvečer so trije maskirani moški napadli Avgusta Hojnika, delavca tovarne Petovija v Ptuj, ko se je vozil skozi vas Rogoznico proti Podvincem. Eden napadalec je udaril s kolom po kolesu, drugi pa je prijel Hojnika za vrat ter ga potegnil s kolesa; medtem ga je oni, ki je udaril po kolesu, od zadaj udaril po glavi s kolom s tako silo, da se je zgrudil nezavesten na tla. Na tleh ležečega so ga vsi trije napadalec tolkli s pestmi, ga brčali z nogami, nazadnje pa so mu prižgali obleko, radi česar je dobil Hojnik težke opekline na obrazu. Udarci mu je zdrobil lobanjo in napadeni je radi te poškodbe ležal več tednov v nezvesti, boreč se med tem čsom s smrtjo. Končno okrevši, toda ostale posledice napada in trajna oslupelost desnega očesa.

Že takoj v početku so bili osumljeni napada na Hojnika posestnik Martin Čeh, njegov sin Franc in Martin Petek. Čeh živi v sovraku v Hojnikovo družino, kar je bilo vzrok napadu. Poizvedbe so bile vsled pomanjkanja dokazov svojočasno ustavljene in šele, ko je Martin Petek pred sodno priznal dejanje ter imenoval Čeha kot glavnega krivca, je bilo postopanje zopet obnovljeno. Čeha je prepoznal tudi sam napadeni Hojnik, ki je trdil, da ga je Čeh udaril, dočim ga je Petek potegnil s kolesa. Za Čehovo krivdo je dokaz tudi njegovo nervozno obnašanje v prvih dneh preiskave, ko je iskal okrog priče, ki naj bi govorile v njegov prid. Izdala ga je tudi njegova žena, ki se je nekoč izrazila, da bi škoda, da ni njen mož Hojnika tako udaril, da bi ga bil ubil. Obtoženi je pozneje še nahujskal Petka, da je vdrl oborožen z gorjajo v Hojnikovo hišo ter hotel gospodarja preteptati. Čeh dosledno taji vsako krivdo, vendar so dokazi taki, da jih je nemogoče ovreči.

Porotnikom so bila stavljena tri vprašanja: glede zavrata napada, glede poizkusa sežgati truplo napadenega, glede hujškanja na nasilje in razgrajanja. Potrdili so prvo vprašanje, zanjika pa ostali dve. Čeh je dobil 5 let težke ječe.

Polizvedovanje

Izgubil se je kratkodlak lovski pes (»Turinoc«), belograhast, hrbet črn, rep kratek, ušesa natrgana. Najditi dobi nagrado! Stanko Gale, Ljubljana, Glinška 5.

Poravnajte naročnino!

Posebnosti angleške zakonodaje.

»Dudla« oddaja sicer prav »prijetne« glasove, toda poslušati se da to le enkrat ali dvakrat. Vsak večer poslušati dudlo, a imeti opravka z duševnim delom, to gre na živce. V nekem londonskem predmestju sta stanovala dva odvetniška kandidata v dveh sosednjih hišah, nasproti njima pa odvetnik, kateri se je vsak večer produciral s svojo dudlo. Pri tožila sta se, vse zastoj. Nato je eden tih dveh kupil trobento, drugi pa obrabljen gramofon. Tudi vse zaman! Dudla je prevpila vse. Kandidata sta se zedinila ter s pomočjo kakkega sosedu nameravata najeti močno jazzgodbo, da bo vsak večer razgrajala pred stanovanjem odvetnika. Angleški zakon jima ne daje druge možnosti, da dudlo umolkne.

Tudi Jobove potrpežljivosti bi moralo biti konec, če bi moral poslušati tuljenje zaprtega psa noč na noč. Angleški zakon je tak, da se v mestu lahko pritožiš proti takemu kaljenju nočnega miru, na deželi pa ne. Tudi proti petelinovemu petju se je možno pritožiti. Drugih živali pa zakon ne omenja. Nekdo je tožil sosedu, da njegov konj ponoči razbija in da ne more spati. Sosed mu je odgovoril, da to najbrže ni res ter da sosedu le mora tlači. T- je hitro šel na policijo, kjer pa

ni nič opravil, kajti proti brcajočim konjem na Angleškem ni postave!

Ali so bučele domače ali divje živali? Ali sme njih lastnik slediti roju na sosedov vrt? Kdaj zgubi do njih lastninsko pravico? To so bila vprašanja, stavljena nekemu angleškemu sodišču. Lastnik roja je zahteval en funt šterlingov odškodnine, ker so mu čebele ušle na sosedovo jablano. Tožnik je hotel za rojem, sosed pa ga je ustavil. Pričela sta se prepirati, medtem pa sta njiju žene prišle na pozorišče in prepir se je nadaljeval v kvartetu, čebele pa niso čakale konca ter raje izginile. Angleško sodišče pa še danes spora ni rešilo.

V Devonshiru na Angleškem je neki deček vrget žogo skozi okno sosedovega rastlinjaka. Ta je dečka ujel ter ga pretepel. Fantov oče je na vpitje priletel ter sosedu prisolil par zausnic, nakar pridrvi žena oklofutanega sosedu iz hiše z korobačem v roki ter prične razbijati po glavi sosedu. Žena zadnjega tudi ni hotela stati praznih rok, zato je priletela na bojno polje ter sosedu izpulila šop las iz glave. Dasi se je to zgodilo že pred daljšim časom, tožb in pritožb še vedno ni konec.

Na Stadionu bo dne 27. junija orlovska prireditev!

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani 18. junija 1926.

Višina barometra 308'8 m

Opazovanja	Barometer	Temperatura v C°	Rel. vlaga v %	Veter in brzina v m	Oblačnost 0-10	Vrsta padavin		V Ljubljani je
						ob opazovanju	v mm do 7h	
Ljubljana (dvorec)	7	757.5	13.3	86	N 1	10	1.0	povprečni barometer nižji ko večer za 5.7 mm
	8	757.3	13.6	85	ENE 0.5	10		
	14	754.0	18.6	76	S 2	10		
	21	753.0	15.9	90	W 0.5	10		
Maribor		756.6	15.0	83	NW 3	10	3.0	
Zagreb		756.8	18.0	73	SW 3	10		
Beograd	8	757.7	20.0	65	mirno	2		
Sarajevo		758.8	16.0	73	SW 1.5	7		
Skoplje		759.2	20.0	48	SE 1.5	0		
Dubrovnik								
Praga	7	754.5	12.0	—	SSW 1.5	10	dež	

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1:50 ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko!

HLAPCA iščem za vsa kmečka dela in k 2 konjema. Andrej Kregar, št. Vid nad Ljublj.

Sprejme se UČENEC poštenih staršev, ki je dovršil ljudsko šolo z dobrim uspehom. Ponudbe naj se pošljejo na: L. MALEŠIČ, trg. z mešan. blagom v Metliki.

SLIKARJI in PLESKARJI se takoj sprejmejo pri Morelly, Ptuj.

SLOVENKO ki zna kuhati, sprejme »PLANINAR«, SKRAD, gorski kotar. 4158

Služba razpisana pod šifro: »Vesten in zanesljiv« v »Slovenca« z dne 17. aprila t. l. oddana!

Išče se pridno, pošteno **DEKLE** ki je vajeno kuhanja, šivanja in drugih domačih del, k boljši stranki treh oseb. Ponudbe na upravnništvo »Slovenca« pod šifro: »Poštena« 4194.

NAJLEPŠA VILA na primernem kraju in v najboljšem stanju, radi gospodarjeve smrti na prodaj. Neža Jezeršek, Kranj 11. 4173

Trgovski vajenec 17 let star, zmogljiv slov. in nemščine, ki se je že 2 leti učil v specerijski trgovini, želi radi opustive trgovine stopiti v nadaljnji pouk v kako trgovino s hrano in stanovanjem, v teku tega meseca. Naslov v upravi lista pod številko 4126.

SNAŽNA SOBCA z elektriko, se odda v najem na Miklošičevi cesti. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4160.

STANOVANJE za letovišče oddam z 2 sobama in kuhinjo. — TOMAŽ HAFNER, Vaše pri Medvodah. 4193

POČITNICE! Katera tovarišica (ozir. tovariš) z dežele, ki ima tam stanovanje (2 sobi in kuhinjo), bi dala učiteljski rodbini (4 osebe) istega 4 tedne na razpolago? Dotičnik dobi lahko za ta čas v zameno sobo in kuhinjo v Ljubljani. Ponudbe na Vodošvo I. dek. osnov. šole v Ljubljani, Sv. Jakob.

MODROCE afrik, žimnate in fine volnene ter vse drugo tapetniško pohištvo kupite najceneje pri **RUDOLF SEVER** LJUBLJANA Gospodarska cesta 6.

POSESTVO s 24 orali v Mariboru, z vilo ali hišo ozir. posamezno, prodaja ugodno **ZAGORSKI, MARIBOR, Tatenbahova ulica 19.**

Steklena strešna opeka je zopet na zalogi pri »ZDRUŽENIH OPEKARNAH« d. d. v Ljubljani.

Delikatesna TRGOVINA sredi mesta, dobro vpečljana in urejena, se z zalogo in inventarjem izurjenemu trgovcu prodaja ali odda v najem. Ponudbe na upravo pod: »Dober uspeh« št. 4096.

Sedmi natis velike izdaje

Slovenska kuharica

Priredila S. M. Felicita Kalinšek

Vsestransko spopolnjena izdaja z mnogimi slikami v besedilu in 33 umetniškimi prilogi v naravnih barvah (193 barvanih slik). Elegantno vezana 160 Din.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Priporoča se železnina

A. SUŠNIK

Ljubljana, Zaloška cesta.

Sadjevec razpošilja A. OŠET, MARIBOR. 4004

Mlin in žaga

sta naprodaj v Horjulu poleg župne cerkve. — Pojasnila daje: »Hranilnica in posojilnica« v HORJULU. 4141

Inserirajte V 'Slovenca'!

Mala dobro idoča **TRGOVINA**

v industrijskem kraju na Gorenjskem se odda. Dobra eksistenca. Prevzem blaga po fakturnih cenah. Odplačilo polovico takoj, drugo po dogovoru. Ponudbe na upravo pod šifro »Trgovina«.

PRODA SE:

2 politirani omari, toaletna mizica z mramornato ploščo, nočna omarica. Vse dobro ohranjeno. — Ogledati dnevno med 3. in 6. uro. Naslov pove uprava pod št. 4129. — Istotam je naprodaj pahljača iz slonove kosti. — Cena 2000 Din. Prekupci izključeni. 4129

ALBUM modernega pohištva

s 160 skicami 1:10 razpošilja proti predplačilu 50 Din trdka **ERMAN** in **ARHAR**, št. Vid nad Ljubljano. 4064

Edino najboljši šivalni stroj in košesa za rodbino, obrt in industrijo so le

JOS. PETELINCA

Najnižje cene! **Gritzner, Adler** Tudi na obroke! **LJUBLJANA**, blizu Prešernovega spomenika. Pouk v vezanju brezplačno. Večletna garancija.

Kopalne hlače, otroške majce, mrežaste, modne srajce, kravate, nogavice v raznih barvah, dokolenice, palice, nahrbtnike, čipke, dišeče milo, potrebščine za krojače, šivilje in čevljarje. Najnižje cene!

OSIP PETELINC, LJUBLJANA OB VODI BLIZU PREŠERNEVEGA SPOMENIKA

Umri je ustanovitelj »Zveze poštne organizacij« tovariš

Jože Otoničar

šef odseka pri ljubljanski poštni hranilnici.

Preblagemu tovarišu, nenadomestljivemu organizatorju in prvobojevniku za naše stanovske koristi ohranimo trajen, časten spomin!

V Ljubljani, dne 18. junija 1926.

Zveza poštne organizacij za Slovenijo.

Uradniki in drugi uslužbenci poštne hranilnice podružnice v Ljubljani, javljajo žalostno vest, da je njihov tovariš, gospod

Joško Otoničar

šef odseka poštne hranilnice

dne 17. junija 1926 iznenada preminul v drž. zdravilišču na Golniku.

Pokojnega, ki je bil izvrsten uradnik in iskren tovariš, ohranimo v najlepšem spominu!

V Ljubljani, dne 18. junija 1926.